Landstinget DALARNA

Landstingsstyrelsen 2011-10-10
LD 11/02312

Bilaga förvaltningar

Delårsrapport augusti 2011

Innehållsförteckning

Hälso- och sjukvården 3

Central förvaltning 6

Finansförvaltningen 8

Landstingsfastigheter 10

Landstingsservice.....12

Kultur- och bildningsförvaltningen.....15

Tandvårdsförvaltningen 18

Beställarenhet för tandvård ...22

Patientnämnden 23

Kostsamverkan Mora.....24

Revisorerna och tjänstemannabiträde.....25

Landstingsstyrelsen

Hälso- och sjukvården

Måluppfyllelse

Vårdgaranti och väntesituation

Hälso- och sjukvården har under 2011 fortsatt fokuserat på den utvidgade nationella vårdgarantin och aktiviteter för att uppnå och behålla en god väntesituation.

Första besök inom specialiserad sjukvård

Under vintern-våren förbättrades vårdgarantiuppfyllelsen påtagligt, från 77 procent (31 januari) till 86 procent (30 april). Denna positiva utveckling innebär på motsvarande sätt att kömiljardnivån förbättrats, från 58 procent (31 januari) till 70 procent (30 april).

Den främsta orsaken till den positiva utvecklingen är systematiska och långsiktiga vårdgarantiåtgärder, med bl.a. internt processarbete för att förbättra vårdflöden och produktivitet, viss förstärkning inom ramen för ordinarie verksamhet, kvälls- och helgverksamhet med egen personal, samt externa vårdköp.

Under sommarmånaderna har verksamheten fokuserat på akut och halvakut sjukvård, samt därmed temporärt försämring av vårdgarantiuppfyllelsen. Under hösten förväntas högproduktiv ordinarie verksamhet och återupptagna särskilda förstärkningsaktiviteter, samt därmed snabbt förbättrad vårdgarantiuppfyllelse.

Operation/behandling inom specialiserad sjukvård

Situationen för operation/behandling är i stora drag parallell med situationen för nybesök, med ett liknande tidsförlopp och liknande vårdgarantiaktiviteter.

Under vintern-våren har vårdgarantiuppfyllelsen förbättrats, från 67 procent (31 januari) till 79 procent (30 april). Denna positiva utveckling innebär på motsvarande sätt att kömiljardnivån förbättrats, från 48 procent (31 januari) till 60 procent (30 april).

Sommarperiodens temporära effekter och den högproduktiva höstperiodens förväntade effekter är analoga med nybesöksituationen.

Primärvård

Primärvårdens vårdgarantidelar har en mycket hög uppfyllelse, såväl avseende telefontillgänglighet (kontakt dag 0) som avseende läkarbesök inom en vecka.

Viktiga händelser under året

Ny ledningsorganisation

Vid årsskiftet 2009-2010, i samband med att landstinget fick ny politisk ledning och ny tjänstemannaledning initierades en översyn av landstingets ledningsorganisation.

För hälso- och sjukvården bildades en ny samlad förvaltning, svarande mot de tidigare länssjukvårds-, närsjukvårds- och hjälpmedelsförvaltningarna.

Bärande motiv för en gemensam organisation är att betona hälso- och sjukvårdens helhetsuppgift, underlätta en samordnad ledning och styrning, samt ge goda förutsättningar för verksamhetssamarbete, med fokus på vårdkedjor och patientperspektiv

Framtid

Under återstående del av 2011, och inför 2012, förutses att hälso- och sjukvårdsförvaltningen, med dess chefer och medarbetare, står inför ett antal såväl stimulerande som svåra utmaningar, främst:

- Fortsatt genomförande av en samlad och välfungerande hälso- och sjukvård i ett helhetsperspektiv, med samordnad ledning och styrning, samt utvecklat och friktionsfritt verksamhetssamarbete.
- Genomförande av de åtgärder som ingår i ”Åtgärdsplan för ekonomi i balans I-III”, inklusive de kostnads- och personalminskningar som är inarbetade i fastställd budget 2011.
- Planerings- och budgetarbete inför 2012.
- Fortsatta vårdgarantiåtgärder, med planen och förhoppningen att vårdgarantiuppfyllelsen och kömiljardnivån ytterligare ska förbättras och stabiliseras.

Uppföljning besparingsåtgärder

Förutom riktade besparingsåtgärder behålls särskilda riktlinjer och åtgärder, främst inom personalområdet, för att stärka kostnadskontrollen.

En detaljerad uppföljning och analys per besparingsåtgärd sker dels övergripande men även som en naturlig del i uppföljningsarbetet per basenhet.

Nedan framgår plan för besparingsåtgärder samt beräknade effekter 2011, belopp i Mkr.

Totalt H o S FV50 Uppföljning besparingsåtgärder

Åtgärd, aktivitet	Sparmål 2011 Mkr	Prognos 2011	Diff progn - sparbelopp
Personalkostnad -4%	65	-3	-68
Stafettkostnader	5	1	-4
Externa konsulter	2	5	3
Utbildning	10	7	-3
Riktade spec.sjukv	12	7	-5
Hälsoval	25	25	0
Hälsoval struktur	10	0	-10
Patientavgifter	9	9	0
Inköpsstopp mm	15	6	-9
Läkemedel	20	13	-7
Övrigt	22	2	-20
Totalt	**195**	**72**	**-123**

Genomförande av personalkostnadsreduceringar sker främst genom verkställande av 4 procent generellt sparbeting. En betydande del, ca 60 Mkr, av differensen mot sparbelopp består av omställningskostnader 2011. Sparmålet utgår från 9 mån effekt och flertalet av personalreduceringarna sker först under 2:a halvåret 2011. Därutöver sker vissa ytterligare reduceringar genom riktade åtgärder. Sammanlagt skall drygt 200 årsarbeten reduceras och i princip genomföras via reducering vikarier.

Ekonomi

Resultat-räkning	2011			2010
(mkr)	Ack utfall	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	1 117	1 663	1 737	1 723
Kostnader	-4 308	-6 491	-6 435	-6 525
varav personal-kostnader	*-2 216*	*-3 359*	*-3 419*	*-3 437*
Verksamhetens resultat	-3 191	-4 828	-4 698	-4 802
Landstingsbidrag	3 132	4 698	4 698	4 579
Över/ Underskott	-59	-130	0	-222
Investeringar	55	100	100	123

Sammantaget beräknas en prognos motsvarande -130 Mkr. I prognosen har hänsyn tagits till det betydande sparbeting som lagts på hälso- o sjukvården. I utgångsläget nedan -161 Mkr är effekter av åtgärdsplan, steg 1 inräknade. Prognosen fördelas på verksamhetsområde enligt nedan (Mkr):

Hälsoval	-31
Övrig primärvård	1
Medicinska verksamheter	-35
Opererande verksamheter	-43
Övrig somatik	-10
Psykiatri/Habilitering	-9
Medicinsk service	1
Gemensamt övrigt	3

Specifikation av prognos:

Hälso och sjukvård	-151
- varav högspec	*-15*
- varav valfrih/vårdgarantivård	*-10*
effekt åtgärdsplan, steg 2	3
steg 2, timanställda/stafetter	10
LDH	5
Lsd effekt HS	3,5
HS totalt	-130

För att prognosen skall infrias krävs effekter och beslut kring steg 2 i åtgärdsplanen som beslutas av politisk ledning under maj och juni. En betydande effekt beräknas genom att i princip timanställda skall reduceras genom att behoven tillgodoses via övertalig personal. Därutöver kommer behovet av stafetter att ytterligare ses över.

Måluppfyllelse ekonomiskt perspektiv:

Mått: Följsamhet till budget. Ca hälften av HoS basenheter har en prognos som är 0 eller positiv. Totalt för hela hälso- och sjukvården beräknas underskott. Målet beräknas ej uppfyllas.

Mått: Utvalda mått i SKL-jmf och NYSAM. Avser kostnadseffektiva verksamhetslösningar. Totalt sett är Dalarna lika bra eller bättre än jämförbara landsting. Målet är uppfyllt.

Mått: Följsamhet till läkemedelsrekommendationer. Avser kostnadseffektiva verksamhetslösningar. Läkemedelskostnaderna ska minska med minst 20 mkr jmf 2010. Målet kommer troligen ej att uppfyllas.

Investeringar (mkr)	Prognos	Budget	Avvikelse
Fastigheter			
IT-utrustning			
Övriga investeringar	100	100	
Summa	100	100	

Investeringar avser i all väsentlig del utrustningsinvesteringar och då främst medicinteknisk utrustning. Sammantaget beräknas en investeringsvolym nära budgeterad nivå.

Personal

	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Faktiska årsarbetare	5 936	6 014	6 005
Antal anställda	7 070	7 189	7 195

Faktiska årsarbetare och antal anställda mäts periodens sista dag

	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Arbetad tid timmar, alla	5 852 759	5 825 037	5 707 726
- varav timanställda	137 637	147 675	137 437
- varav stafettläkare	53 935	58 113	-
- varav arbete under jour/ beredsk. läkare*	86 254	84 806	85 608
- varav mertid/övertid samtlig personal*	76 597	79 522	84 202

- *Preliminära värden för innevarande år.*

Definitioner

Antal anställda *definieras som antalet personer, vilka innehar en anställning.*

Faktiska årsarbetare *beräknas som antal anställda x anställningens sysselsättningsgrad minus tjänstledigheter utan lön, sjukledigheter > 14 dagar och grund-/vidareutbildning med lön.*

Arbetad tid. *Antal arbetade timmar för samtliga anställda. Inhyrd personals arbetade tid ingår ej.*

Arbetad tid under jour och beredskap för läkare samt mertid/övertid för samtlig personal är preliminära siffror för innevarande år. Alla rapporter har inte hunnit inregistreras när tabellens siffror hämtas.

Helårsekvivalent*. En helårsekvivalstent är lika med 1700 arbetade timmar.*

Antalet anställda visar en svag minskning med 119 stycken jämfört med samma tid föregående år. De tillsvidare anställda har minskat med 99 stycken, antalet tidsbegränsat anställda och timanställningar uppvisar också minskningar.

Den arbetade tiden har emellertid ökat med 17 722 timmar jämfört med samma tid föregående år, den tidigare observerade ökningen i arbetad tid har emellertid bromsats upp. Fortsätter ökningen av arbetad tid i nuvarande utsträckning innebär det en ökning med 19 helårsarbetande. Arbetad tid för timvikarier uppvisar en fortsatt minskning liksom övertid/fyllnadstid. Arbete under jour/beredskap för läkare ökar emellertid. Frånvaron visar en fortsatt sjunkande tendens. Den arbetade tiden för stafettläkare visar en minskning med motsvarande 5 helårsarbetande.

Tendensen att den arbetande tiden för sjuksköterskorna ökar fortsätter medan undersköterskornas arbetade tid minskar. Läkarna, Rehab/förebyggande och sjukhustekniker/lab personal är grupper som ökar medan läkarsekreterarna minskar i arbetad tid. Läkarnas arbetstid under jour/beredskap har ökat vilket har sin förklaring i ökad belastning under sommaren.

Valda personal-kostnader	2011		2010
(mkr)	**Prognos**	**Budget**	**Resultat**
Löner exkl sociala avg	2 325	2 365	2 334
Inhyrd personal	106	76	108

Sjukfrånvaro	**Ack 2010**	**Ack 2009**	**Ack 2008**
Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid	4,8	4,8	5,0
Antal sjukdagar/anställd	10,2	10,1	10,5

Verksamhetsstatistik t o m augusti

Nyckeltal	**Ack 2011**	**Ack 2010**	**Förändring %**
Somatik, öppen vård (alla enheter inom Medicinska, Opererande och övr Somatik)			
Läkarbesök	167 418	160 180	+4,5
Övriga besök	134 958	128 342	+5,2
Dagsjukvård	29 630	27 932	+6,1
Somatik, sluten vård			
Vårdplatser	678	690	
Vårdtillfällen	32 312	33 176	-2,6
Vårddagar (SKL def)	172 014	175 287	-1,9
-varav utskrivningsklara	7 833	7 246	+8,1
Medelvårdtid dgr	5,3	5,3	
Psykiatri, öppen vård			
Läkarbesök	12 554	12 183	+3,0
Övriga besök	72 169	69 820	+3,4
Dagsjukvård	2 226	2 786	-20,0
Psykiatri, sluten vård			
Vårdplatser	135	135	
Vårdtillfällen	1 607	1 521	+5,7
Vårddagar (SKL def)	32 085	33 393	-3,9
Primärvård			
Läkarbesök	288 049	303 433	-5%
Mottagn.besök/hembesök (DSK/SSK)	208 555	222 116	-6%
Hemsjukvårdsbesök DSK/USK	44 899	60 745	-26%
Medicinsk service			
Akuten, besök Falun	37 711	36 244	+4,0
Nyckeltal	**Ack 2011**	**Ack 2010**	**Förändring %**
Akuten, besök Mora	812	771	+13,2
IVA Nemspoäng Mo	1 718	1 719	+4,1
Ambulans körda mil	14 081	14 236	-1,2
Sjukbil körda mil	6 676	5 587	+28,4
Röntgen antal u-sök	108 363	104 957	+3,2
Operation, antal op	5 818	5 534	+5,1
Kem lab analyser	1961 198	1907 002	+2,8
Transfusionsmedicin	60 582	63 504	-4,6
Mikrobiologen, analys	155 030	147 621	+5,0
Patologen, analyser	29 144	30 158	-3,4
C-op Mora inkl dagkir	2 333	2 451	-4,8
Förlossningar	1 957	1 988	-1,6
Öron op sv+öv	1 819	1 582	-15,0

Karin Stikå-Mjöberg
Förvaltningschef
Hälso och sjukvården Dalarna

Landstingsstyrelsen

Central förvaltning

Viktiga händelser

Ny ledningsorganisation

Vid årsskiftet 2009-2010, i samband med att landstinget fick ny politisk ledning och ny tjänstemannaledning initierades en översyn av landstingets ledningsorganisation, innefattande såväl hälso- och sjukvårdens inre organisation som landstingets administrativa stödfunktion.

Januari 2011 beslutade och inleddes genomförandet av en ny och samlad administrativ stödfunktion

Den administrativa stödorganisationen utgör huvuddelen av landstingets centrala förvaltning och innehåller verksamheter som indelas i sex större enheter:

- Administrativ enhet
- Ekonomienhet
- Personalenhet
- Hälso- och sjukvårdsenhet
- Medicinsk enhet
- MIT-enhet

I den centrala förvaltningen ingår även en ”ledningsenhet”, med innehåll motsvarande landstingsdirektör/ förvaltningschef, biträdande landstingsdirektör/ förvaltningschef, samt vissa verksamheter respektive några medarbetare organiserade direkt under landstingledningen och som är en del av den administrativa stödorganisationen.

Under vintern-våren-sommaren 2011 har den nya organisationen funnit sina former, med arbetsinnehåll, arbetsfördelning, samt kompletteringar avseende respektive enhets inre organisation.

Åtgärdsplan för ekonomi i balans

Åtgärdsplan för ekonomi i balans 2011-2012, med fokus på hälso- och sjukvården, har utgjort en stor del av förvaltningens arbetsinnehåll under hittillsvarande del av året, i samband med utarbetande och verkställande av åtgärdsplan I och II, samt utarbetande av åtgärdsplan III.

Framtid

Under fortsättningen av 2011 förutses att den centrala förvaltningen, med dess chefer och medarbetare, stå inför ett antal såväl stimulerande som svåra utmaningar, främst:

- Fortsatt genomförande av en samlad och välfungerande administrativ stödorganisation, med precisering av roller och arbetsinnehåll, i samarbete med politisk ledning, tjänstemannaledning och hälso- och sjukvårdens verksamhetschefer.
- Fortsatt ledning och styrning, samt administrativt stöd, i samband med verkställande av åtgärdsplaner för ekonomi i balans.

Ekonomi

Resultaträkning	2011 08			2010
(mkr)	Ack Utfall	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	266,2	421,0	395,0	338,2
Kostnader	-1 277,7	-1 938,1	-1 918,8	-1 929,6
varav personalkostnader	-159,5	-242,6	-252,4	-239,4
Verksamhetens resultat	-1 011,5	-1 517,1	-1 523,8	-1 591,4
Lanstingsbidrag	1 031,8	1 547,1	1 547,1	1 546,3
Över-/underskott	**20,3**	**30,0**	**23,4**	**-45,1**

Investering	2011		
(mkr)	Ack Utfall	Prognos	Budget
A01 Årets investering	-23,9	-68,0	-68,0

Verksamhets-område (mkr)	Prognos 2011	Budget 2011 *)	Avvikelse
Huvudkontoret	-244	–269	+25
Trafik och bidragsgivning	-168	–167	-1
Hälsovalsersättning	-1 102	-1 108	+6

*) inkl avkastningskrav IT-enheten 4 mkr

Investeringar (mkr)	Prognos 2011	Budget 2011	Avvikelse
ITinvesteringar	-68	-68	0
Övrigt	0	0	0

Personal

	2011	2010	2009
Faktiska årsarbetare	356,27	363,45	338,95
Antal anställda	415	397	378

Faktiska årsarbetare och antal anställda mäts periodens sista dag

Antalet anställda har ökat med 18 personer jämfört med samma tid året innan., Det är i huvudsak rekryteringar inom MiT, Medicinska enheten samt Hälso- och sjukvårdsenheten. Ökningarna har sin främsta grund i förändringar i uppdrag samt nya krav på landstinget från externa myndigheter.

Arbetad tid

	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Arbetad tid timmar, alla	385 247	378 495	361 182
- varav timanställda	363	400	448
- varav mertid/övertid samtlig personal*	2 908	2 820	3 410

Preliminära värden för innevarande år.

Definitioner

Antal anställda *definieras som antalet personer, vilka innehar en anställning.*

Antal årsarbetare *beräknas som antal anställda x anställningens sysselsättningsgrad. Eventuella tjänstledigheter är ej avdragna.*

Arbetad tid. *Antal arbetade timmar för samtliga anställda. Inhyrd personals arbetade tid ingår ej.*

Arbetad tid under jour och beredskap för läkare samt mertid/övertid för samtlig personal är preliminära siffror för innevarande år. Alla rapporter har inte hunnit inregistreras när tabellens siffror hämtas.

Helårsekvivalent*. En helårsekvivalent är lika med 1700 arbetade timmar.*

Som en naturlig konsekvens av att antalet anställda, ökar även den arbetade tiden. En fördjupad analys visar även att medelsysselsättningsgraden sakta har ökat under de sista tre åren.

Valda personal-kostnader	**2011**		**2010**
(mkr)	**Prognos**	**Budget**	**Resultat**
Löner exkl sociala avg	-179	-192	-134

Lönekostnaderna är lägre än budgeterat pga vakanser.

Sjukfrånvaro	**Ack 2011**	**Ack 2010**	**Ack 2009**
Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid	4,1	3,0	3,7
Antalet sjukdagar/ anställd	9,3	6,5	8,4

Ökningen från motsvarande period 2010 beror främst på att några längre sjukskrivningsperioder har inträffat.

Karin Stikå Mjöberg
Landstingsdirektör

Landstingsstyrelsen

Finansförvaltningen

Måluppfyllelse

Finansiella mål fastställda av fullmäktige

1) Resultatet ska vara ett överskott på 1-2 procent i genomsnitt över en fyraårsperiod av skatt- och statsbidragsintäkterna
2) Soliditeten ska öka med mellan 1-3 procentenheter per år
3) Likviditeten ska fortlöpande vara sådan att långsiktig bestående upplåning inte behöver ske
4) Den skattefinansierade verksamhetens nettoinvesteringar ska till 100 procent vara självfinansierade sett över en fyraårsperiod

Uppföljning

1) Ett överskott på 1-2 procent 2011 motsvarar 65-130 mkr. Prognostiserat resultat, -55 mkr, innebär att resultatmålet inte uppnås det enskilda året 2011.
2) Soliditeten 2010 var 4 procent. Enligt upprättad prognos per april antas soliditeten 2011 vara oförändrad . Målet uppnås inte.
3) Likvida medel inkl kortfristiga placeringar var vid årsskiftet 2010/2011 544 mkr. Bl a återbetalning av för höga preliminärskatteinbetalningar 2009 med 165 mkr, stora investeringar, 570 mkr, och avsättning till pensionsfonden med 60 mkr gör att tillgängliga medel förbrukas och att extern upplåning behövs för att klara finansieringen. Likviditetsmålet uppfylls inte.
4) Målet att investeringarna till 100 procent ska vara självfinansierade uppfylls inte 2011. Självfinansieringsgraden uppgår till 32 procent.

Viktiga händelser under året

I finansförvaltningens driftbudget ingår kostnader för pensioner, löneskatt på pensioner, premie för patientförsäkringen, ränta på skuld för patientförsäkringen samt interna ränteintäkter. Statsbidrag för ökad tillgänglighet inom somatik och BUP, för rehabiliteringsåtgärder, för ökad patientsäkerhet samt statsbidrag från den s k sjukskrivningsmiljarden ingår i budgeten. Likaså verksamhetskostnader för att uppnå kraven på att få del av statsbidragen från kömiljard (somatik) , rehabiliteringsgarantin samt från sjukskrivningsmiljarden. Vidare ingår en budgeterad besparing inom administration och inköp.

I tabellen nedan specificeras statsbidragen som budgeteras och redovisas inom finansförvaltningen;

Statsbidrag, mkr	Prognos 2011	Budget 2011	Bokslut 2010
Ökad tillgänglighet (kömiljard)	2	27	3,5
Utökad vårdgaranti, BUP	7	7	7,5
Rehabiliteringsgaranti	34	28	42
Ökad patientsäkerhet	12	12	0
Sjukskrivningsmiljard	30	30	34

Statsbidrag för ökad tillgänglighet, från den s k kömiljarden, är budgeterat med 27 mkr. Villkoren för att få statsbidraget var svåra att uppnå 2010 och har stramats upp ytterligare för 2011. Besökskraven har uppnåtts respektive månad mars och april i år och ger statsbidrag med ca 2 mkr. Utsikterna är goda för att uppnå kraven på ökad tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatrin och statsbidrag med 7 mkr.

Prognosen för statsbidrag avseende rehabiliteringsgarantin överstiger budget med 6 mkr och avser utökat statsbidrag för insatser 2010.

Prognosen för statsbidrag för ökad patientsäkerhet och statsbidrag från den s k sjukskrivningsmiljarden ligger enligt budget.

Besparingar inom administration samt kostnadsminskningar till följd av effektivare inköpsrutiner och avtalstrohet är budgeterade med sammanlagt 42 mkr. Besparingar motsvarande 20 mkr uppnås inom administration central förvaltning och redovisas där.

Pensionskostnader inkl löneskatt prognostiseras enligt KPA:s prognos från augusti 2011 och ligger i nivå med budget.

Ekonomi

Resultaträkning	2011		2010
(mkr)	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	**129**	148	141
Kostnader	**-247**	-231	-226
varav personal-kostnader	***-168***	*-126*	*-126*
Verksamhetens resultat	**-118**	**-83**	**-85**
Landstingsbidrag	**83**	83	85
Över/ Underskott	**-35**	0	0

Personal

Valda personal-kostnader	2011		2010
(mkr)	Prognos	Budget	Resultat
Löner exkl sociala avg	-2	-2	
Pensionskostnader inkl löneskatt	-165	-165	

Finansiering

Prognosen för skatteintäkter och statsbidrag i landstingets periodrapport per april 2011 bygger på SKL:s senaste prognos från augusti, ek.nytt nr 16/11. Jämfört med SKL:s prognos i oktober 2010, som låg till grund för budget, har skatteunderlagstillväxten reviderats från 1,8 till 2,1 procent för 2010 och från 1,6 till 2,8 procent för 2011. Utfallet i kostnadsutjämningen 2011 blev minus 5 mkr jämfört med budget. Förändringen beror på att Stockholms läns landsting har haft en befolkningsökning de senaste åren som kvalificerat till utjämningsmodellens s k eftersläpningsersättning. Denna ersättning finansieras av samtliga landsting. Prognosen för skatt och utjämning visar på totalt +83 mkr jämfört med budget.

Skillnaden mellan nu aktuell prognos från SKL och tidigare prognoser är i huvudsak antagande om en snabbare ökning av sysselsättningen och högre löneökningstakt.

I juni godkände SKLs styrelse en ny överenskommelse om statens ersättning till landstingen för läkemedelskostnader . Överenskommelsen gäller för 2011. Det totala statsbidraget blev lägre än tidigare år. För Landstinget Dalarna uppgår statsbidraget till 705 mkr och det innebär 12 mkr lägre än beräknat i budget.

Finansnettot visar ett underskott mot budget på 13 mkr. En bidragande orsak till det negativa resultatet är värderingen av aktieportföljen i pensionsfonden.

Vid tertialbokslutet 2011-08-31 var resultatet i pensionsfonden 0. Det negativa resultatet hänförs till en antagen börsnedgång på 10 % under perioden 2011-09-01–2011-12-31. Detta antagande är baserat på nedanstående resonemang, vilket är hämtat ur SVD Näringsliv 2011-09-17, och är givetvis enbart att betrakta som en kvalificerad gissning.

”Några steg framåt och sedan flera tillbaka. Så har börsen agerat sedan det *värsta fallet bröt* ut i början av augusti. Stockholmsbörsen har de senaste veckorna gungat i en svindlande fart mellan som mest minus 26 procent sedan årsskiftet och minus 20 procent.

Det är tydligt att det inte är enskilda företagsvärderingar som styr investeringarna. Det vill säga Volvos aktie, som ett exempel, fluktuerar inte i rasande takt på grund av att investerarna ena dagen räknar med en gränslös vinsttillväxt, och andra dagen i stället spår försäljningsfall. Nu är det makroomständigheter och den snabba flockstyrda handeln som har tagit över börsens storbolag. Och frågan som styr handeln verkar vara: kommer skuldkrisen bryta ut i en ny finanskris eller inte?

Är det något vi har fått erfara är att börsglädje numera ofta är kortlivad. Flera dagars uppgångar följs av lika kraftiga fall. Börsen är extremt känslig, och det räcker i princip med att en europeisk toppolitiker andas något som kan betraktas negativt för att utlösa kraftiga aktieras. Följs mönstret kan vi alltså räkna med nya börsfall i närtid.”

Efter att ha konstaterat detta, ska dock aktieandelen också sättas i perspektiv. De innefattar ca 35 % av Pensionsfonden. Resterande tillgångar är placerade i räntefonder och hedgefonder. Dessa tillgångsslag har per 2011-09-15 ökat i värde med mellan 1-2,5 %.
Detta kan till viss del kompensera för en fortsatt börsnedgång.

Ränta på avsatta pensioner prognostiseras enligt KPA.s prognos i augusti till 51 mkr. Det innebär ett plus på 5 mkr jämfört med budget.

Skatter, statsbidrag mm	**Prognos**	**Budget**	**Avv.**
Preliminärskatt 2011	5 046	5 052	-6
Avräkning 2011	104	24	80
Avräkning 2010	21	_	21
Summa	*5 171*	*5 076*	*95*
Inkomstutjämningsbidrag	729	737	-8
Regleringsbidrag	223	222	1
Kostnadsutjämning	-97	-92	-5
Statsbidrag läkemedelsförmånen	705	717	-12
Statsbidrag för minskad sjukfrånvaro	30	30	0
Summa	*1 590*	*1 614*	*-24*
Finansiella intäkter	9	15	-8
Finansiella kostnader	-68	-65	-1
Nedskrivning pensionsfond	-4	0	-4
Summa	*-63*	*-50*	*-13*
Totalt	***6 698***	***6 640***	***58***

Peter Hansson
Ekonomidirektör

Fastighetsnämnd
Landstingsfastigheter

Måluppfyllelse

	Mål 2011	Prognos 2011	Utfall 2010
	Total kostnads-effektivitet = lokalernas andel av landstingets totala kostnadsmassa = ≤ 5,5 %	≤5,5 %	5,56%
	Kostnadseffektivitet = resultat på fastighetsförvaltningen minst enligt budget/ plan = 100 %	124%	124%
	Energiförbrukning = kWh/kvm = 174	165 kWh/ kvm, se kommentar nedan	176,6 kWh/ kvm
	Vakanser = total area för outhyrda lokaler i procent av uthyrningsbar area = < 5 %	5,7%	5,1%

Den av Fastighetsnämnden 2011-04-13 fastställda energiplanen tar sikte på en energiförbrukning (värme och el) på 150 kWh per kvm vid utgången av år 2020.

Energiförbrukningen har fortsatt att sjunka under de två första tertialen 2011. En interpolering för helår 2011 indikerar en nivå på 165 kWh per kvm som är klart under delmålet (174 kWh) per 2011-12-31. Sänkningen ska ses utifrån att Landstinget Dalarna 2010 hade den näst lägsta energiförbrukningen bland Sveriges landsting.

Viktiga händelser under året

Landstingsfastigheters ansvar är dels lokalförsörjning för landstingets olika verksamheter, dels fastighetsförvaltning av i första hand Landstinget Dalarnas egna fastighetsbestånd.

För att tillgodose lokalförsörjningen under kommande planperiod (2011- 2014) har Landstingsfastigheter att hantera 1 000 mkr i fastighetsinvesteringar. Det enskilt största projektet under planperioden är ny vårdbyggnad på Falu lasarett (NVB). Projektet inkl delprojekt är upptagna till totalt 606 mkr och beräknas vara avslutade med början 2013 fram till och med 2015.

Vid årsskiftet förvärvades fastigheten Valhalla 2, Falun. En fastighetsreglering har genomförts och Valhalla 2 ingår nu i fastigheten Daljunkaren 23 (Landstingshuset). Vid utgången av mars förvaltades totalt 453 000 kvm BRA, varav 360 000 var landstingsägda och 93 000 inhyrda. Dessutom hanterades 103 000 kvm externt inhyrda lokaler.

Uppföljning besparingsåtgärder

I ”Åtgärdsplan för ekonomi i balans 2011” ökas avkastningskravet för LFD från 20,3 mkr till 25,3 mkr 2011. Prognosen för 2011 indikerar att vi kommer att uppnå avkastningskravet.

Ekonomi

Resultat-räkning	2011			2010
(mkr)	Ack utfall	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	312,5	470,6	465,3	453,5
Kostnader	-290,7	445,1	-444,9	-428,4
varav personal-kostnader	*10,3*	*19,9*	*19,9*	*16,6*
Verksamhetens resultat	21,8	25,5	20,4	25,1
Landstingsbidrag	0	0	0	0
Över/ Underskott	21,8	25,5	20,4	25,1
Årets investering	219,7	363,6	422,2	239,5

Specificerat på intäkts- och olika kostnadsslag kan resultatet sammanfattas enligt följande:

Verksamhets-område (mkr)	Prognos	Budget	Avvikelse%
Fastighetsintäkter	467,2	461,9	+5,3
Fastighetsdrift	-114,8	-116,5	+1,7
Planerat underhåll	-45,0	-50,0	+5,0
Inhyrda lokaler	-120,4	-114,9	-5,5
Försäkringar, skatt	-2,8	-2,8	-
Avskrivningar	-92,9	-91,6	-1,3
Förvaltningskostnader	-13,4	-13,4	-
Jämförelsestörande poster	-1,8	-	-1,8
Finansiella poster	-50,6	-52,3	+1,7
Resultat	25,5	20,4	+5,1

Förvaltningen av Naturbruksgymnasiet i Älvdalen kommer att övergå från Landstingsfastigheter till Älvdalens kommun. Det kommer att ske vid årsskiftet 2011/2012 men i budget var det planerat till det förra årsskiftet 2010/2011, därav avvikelserna på hyresintäkter och inhyrda lokaler.

Planerat underhåll är i ”Åtgärdsplan för ekonomi i Balans 2011” återigen utpekat att det ska sänkas med 5 mkr under 2011. Den successiva minskningen (från en nivå på 65 mkr för några år sedan) kommer givetvis på lång sikt – om den permanentas – att påverka fastighetsbeståndet negativt, med dåliga miljöer för patienter och personal samt kapitalförstöring som resultat.

Vi fortsätter att sänka energiförbrukningen. På värmesidan -4,5 procent lägre jämfört med föregående år och värmekorrigerat. På elsidan – 4,3 procent lägre än föregående år. Medför lägre driftkostnader.

Jämförelsestörande poster i prognos avser nedskrivning av delar av ambulansgaraget som rivits för att ge plats åt ny vårdbyggnad.

Investeringar (mkr)	Prognos	Budget	Avvikelse
Fastigheter	363,6	422,2	+58,6
IT-utrustning	-	-	-
Övriga investeringar	-	-	-
Summa	363,6	422,2	+58,6

Planerade investeringar tenderar att skjutas framåt i tiden. Det ligger i linje med Landstingets beslutade besparingsåtgärder samt som en konsekvens av pågående strukturella översyn (utbudspunkter).

Personal

	2011	2010	2009
Faktiska årsarbetare	23,4	24,6	24,6
Antal anställda	24	25	25

Faktiska årsarbetare och antal anställda mäts periodens sista dag

	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Arbetad tid timmar, alla	24 663	26 044	25 253
- varav timanställda	0	0	0
- varav mertid/övertid samtlig personal*	119	275	84

** Preliminära värden för innevarande år.*

Definitioner:

Antal anställda *definieras som antalet personer, vilka innehar en anställning.*

Faktiska årsarbetare *beräknas som antal anställda x anställningens sysselsättningsgrad minus tjänstledigheter utan lön, sjukledigheter > 14 dagar och grund-/vidareutbildning med lön.*

Arbetad tid. *Antal arbetade timmar för samtliga anställda. Inhyrd personals arbetade tid ingår ej.*

Arbetad tid under jour och beredskap för läkare samt mertid/övertid för samtlig personal är preliminära siffror för innevarande år. Alla rapporter har inte hunnit inregistreras när tabellens siffror hämtas.

Helårsekvivalent*. En helårsekvivalent är lika med 1.700 arbetade timmar.*

På personalsidan finns fortfarande betydande vakanser och arbete pågår med att återbesätta dessa. Vi är mitt uppe i en omfattande generationsväxling som vi har gemensam med hela fastighetsbranschen. Dessutom i en tid då vi ska genomföra investeringar i en omfattning som aldrig tidigare.

Valda personal-kostnader	2011		2010
(mkr)	Prognos	Budget	Resultat
Löner exkl. sociala avg.	12,0	12,0	11,0
Inhyrd personal	0	0	0

Sjukfrånvaro	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid	2,5	0,9	0,9
Antal sjukdagar/anställd	5,3	1,7	1,8

Jan Sjöberg
Förvaltningschef
Landstingsfastigheter

Servicenämnden

Landstingsservice

Verksamhet

Landstingsservice uppdrag är att ansvara för och utveckla sjukvårdsspecifik service till landstingets kärnverksamhet. Det ekonomiska uppdraget är att säkra en långsiktigt god hushållning för Landstinget Dalarna. Från årsskiftet styrs Landstingsservice av två nyinrättade nämnder, Servicenämnden och Nämnden för kostsamverkan.

Landstingsservice implementerar under året en ny organisation genom att gå från en funktionsindelad till en geografisk indelad organisation. Huvudsyftet är att öka synergieffekterna mellan verksamheterna och hitta flexiblare produktionslösningar. Ambitionen är bl.a. att verksamheten ska bli kostnadseffektivare och att Landstingsservice ska vara en attraktiv arbetsgivare i framtiden genom att erbjuda våra medarbetare utvecklingsmöjligheter och varierande arbetsuppgifter inom flera professioner.

För att utveckla vårt serviceuppdrag gentemot våra kunder ytterligare har en Kundrelationschef rekryterats. Dennes första uppdrag är att kartlägga och utforma den nya kundtjänsten inom Landstingsservice.

Ombyggnationen av lasarettsköket i Mora slutfördes under vårvintern och invigdes den 5:e april 2011 då även köket namngavs till Arom. ”Nämnden för kostsamverkan” som är benämningen för samarbetet mellan Mora kommun och Landstinget Dalarna har nu gått in i produktions- och leveransfasen. Lasarettsköket kommer successivt under året börja leverera mat till fyra av Socialförvaltningens äldreboenden i kommunen. Denna verksamhet har från årsskiftet 2010/2011 övergått till Nämnden för kostsamverkan och redovisas inte under Servicenämnden.

Under augusti månad började Landstingsservice distribuera varor från Mediq runt om i länet. Falun fungerar idag som av- och omlastningscentral. Avtalet med Mediq sträcker sig fram t.o.m. 2012-05-31.

Uppföljning besparingsåtgärder

I början av året tog landstinget beslutet att genomföra besparingar för att komma till rätta med det försämrade ekonomiska läget. Landstingsservice har i uppdrag under 2011 i samarbete med Hälso- och sjukvården att genomföra besparingar för koncernen motsvarande 3,5 Mkr, därutöver har Landstingsservice ett avkastningskrav på 1,0 Mkr.

Åtgärder som genomförs för att nå besparingsmål och avkastningskrav är bl.a. att se över städstandarden, minska antalet telefoner och abonnemang, granska leasingen av fordon och bli kostnadseffektivare genom att finna synergier mellan olika verksamhetsområden.

Café- och butiksverksamheten i Mora har under en längre tid haft för låg omsättning för att kunna finansiera nuvarande bemanning och öppettider. Landstingsstyrelsen har därför beslutat att verksamheten skall outsourcas.

I samverkan med Hälso- och sjukvården har en budget- och uppföljningsmodell (abonnemang) utarbetats för att förbättra kostnadskontrollen och ekonomistyrningen. Besparingsåtgärder och nya verksamheter följs upp och stäms av fortlöpande under året.

Ekonomi

Resultat-räkning	2011			2010
(mkr)	Ack utfall	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	183,7	278,3	274,4	292,9
Kostnader	-179,8	-277,2	-274,4	-290,9
varav personal-kostnader	*-105,2*	*-163,5*	*-163,3*	*-166,3*
Verksamhetens resultat	3,9	1,1	0	2,0
Landstingsbidrag	0	0	0	0
Över/ Underskott	3,9	1,1	0	2,0
Årets investering	-2,2	-3,0	-3,0	-2,3

Kommentar:
För att få ett så rättvisande resultat som möjligt har arbetet med periodiseringar intensifierats under året. Avkastningskravet på 1,0 Mkr är prognostiserat i verksamheten.

Verksamhets-område (Mkr)	Prognos 2011	Resultat 2010
Fastighetsteknik	0,2	0,3
Transportservice	0,2	0,6
Kostservice	0,2	0,2
Städservice	0,4	0,5
Fredriksbergstvätten	0,4	1,4
Omstrukturering	-0,3	-0,7
Övrig verksamhet	0,0	-0,3
Summa	1,1	2,0

Investeringar (mkr)	Prognos	Budget
Övriga maskiner och utrustning	-1,9	-1,9
IT-utrustning	-0,2	-0,2
Övriga investeringar	-0,9	-0,9
Summa	-3,0	-3,0

Kommentar:
Utrustning till nya köket i Mora ingår inte i ovanstående investeringsbudget.

Personal

Som ett led i Landstingsservices omorganisation har förvaltningen arbetat med en omfattande rekryteringsprocess för att tillsätta nya områdeschefer, driftchefer samt teamchefer/teamledare. Vidare har en Omställningsgrupp bildats för att arbeta med omställningsarbete för övertaliga chefer och medarbetare inom förvaltningen.

Under september månad har Landstingsservice startat upp ett internt Chefsutvecklingsprogram som innebär att samtliga chefer inom förvaltningen träffas regelbundet för att utbildas inom bl.a. arbetsrätt, ekonomi och ledarskap. Inom ramen för Chefsutvecklingsprogrammet behandlas även frågor gällande sjukfrånvaro och hur förvaltningen aktivt kan ytterligare reducera och arbeta preventivt med både kort och lång sjukfrånvaro.

Innan årsskiftet 2011/2012 kommer samtliga chefer och medarbetare vara kartlagda enligt VPL-processen och även ha en individuell handlingsplan för att till nästkommande år kunna påverka sin placering i VPL-matrisen. VPL-processen handlar om att utveckla chefer och medarbetare inom förvaltningen bl.a. genom att identifiera hög- och lågpresterare samt att uppmuntra en rörlighet bland chefer inom organisationen. VPL-processen innebär också att såväl karriärvägar och ledarförmåga tydliggörs och därigenom bidrar till att skapa en attraktiv, flexibel och kompetent organisation.

	2011	2010	2009
Faktiska årsarbetare	359,93	388,53	390,40
Antal anställda	423	455	461

Faktiska årsarbetare och antal anställda mäts periodens sista dag

Kommentar:
Personalövergången från Servicenämnden till Nämnden för kostsamverkan är en av orsakerna till att antalet anställda har minskat från 455 till 423 under det senaste året. En annan orsak är Landstingets anställningsstopp.

	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Arbetad tid timmar, alla	440.519	459.835	459.776
- varav timanställda	15.491	23.821	22.336
- varav mertid/övertid samtlig personal*	5.019	5.472	7.490

** Preliminära värden för innevarande år.*

Definitioner:

Antal anställda *definieras som antalet personer, vilka innehar en anställning.*

Faktiska årsarbetare *beräknas som antal anställda x anställningens sysselsättningsgrad minus tjänstledigheter utan lön, sjukledigheter > 14 dagar och grund-/vidareutbildning med lön.*

Arbetad tid. *Antal arbetade timmar för samtliga anställda. Inhyrd personals arbetade tid ingår ej.*

Arbetad tid under jour och beredskap för läkare samt mertid/övertid för samtlig personal är preliminära siffror för innevarande år. Alla rapporter har inte hunnit inregistreras när tabellens siffror hämtas.

Helårsekvivalent*. En helårsekvivalent är lika med 1.700 arbetade timmar.*

Valda personal-kostnader	2011		2010
(mkr)	Prognos	Budget	Resultat
Löner exkl. sociala avg.	-110,3	-110,1	-112,9
Inhyrd personal	0	0	0

Sjukfrånvaro	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid	4,7	5,7	5,6
Antal sjukdagar/anställd	10,5	13,0	12,8

Kommentar:
Sjukfrånvaron i förvaltningen har sjunkit från 5,7% till 4,7% under samma period föregående år. För att ytterligare minska korttidsfrånvaron har förvaltningen påbörjat ett arbete med att ta fram ett internt handlingsprogram med ett tydligt fokus på tidiga och ”rätt” insatser från HR-gruppen och närmaste chef.

Verksamhetsstatistik

Nyckeltal	2011 Ack.	2010 Ack.	2009 Ack.
Städning			
Underhållsstädning, volym kvm	290.421	288.915	282.000
Underhållsstädning, volym timmar	141.523	140.493	146.645
Extra uppdrag, volym timmar	14.084	15.582	14.276
Underhållstädning, snittavverkningsgrad timmar/kvm	356	356	333
Underhållsstädning, kostnad per kvm	140	152	144
Inre fastighetsskötsel, kr/kvm (BRA)			
Falu lasarett	80,00	79,00	79,00
Mora lasarett	77,00	76,00	76,00
Avesta lasarett	78,00	77,00	77,00
Ludvika lasarett	76,00	75,00	75,00
Genomsnitt, total volym	79,00	78,00	78,00
Antal måltider (frukost, lunch, middag)	323.589	463.523	505.240
Därav patientmåltider	188.626	280.544	310.933
Därav restaurang/café-måltider	134.963	182.979	186.011
Måltidspris patient (lunch, genomsnitt)	64,00	64,00	64,00
Måltidspris restaurang (lunch)	76,00	75,00	70,00

Verksamhetsstatistik, forts

Nyckeltal	2011 Ack.	2010 Ack.	2009 Ack.
LD-Turen			
Årlig körsträcka (mil)	23.700	24.100	--
Antal försändelser med internpost (mätning vartannat år)	780.000	806.000	--
Antal försändelser laborationslådor	10.720	10.366	--
Bevakning			
Antal utryckningar	57	52	69
Bilpool			
Totalt antal leasingfordon	89	93	106
Antal miljöfordon (oavsett drivmedel)	75	56	30
Antal etanoldrivna fordon	25	22	17
Antal dieseldrivna fordon	64	71	76
Total körsträcka (mil)	129.406	--	--
Genomsnittlig (mil) körsträcka per fordon	1.454	--	--
Total drivmedels kostnad (kr)	746.752	--	--
Total drivmedelsförbrukning (liter)	80.064	--	--
Genomsnittlig drivmedelsförbrukning liter per 10 km	0,62	--	--
Tvätteri			
Antal ton, ackumulerat	799,8	779,0	613
Kilo per timma	25,38	24,22	24,28
Leveranssäkerhet	98,26	99,00	--

Kommentar:
Fr.o.m. augusti jämförs verksamhetsstatistikens nyckeltal med samma tidsperiod under föregående år. Avsikten är att jämförelsen ska vara mer givande och rättvisande än en jämförelse med statistik från tidigare årsbokslut.

I och med kostsamverkan i Mora särredovisas statistiken fr.o.m. april för måltider i Falun respektive Mora eftersom verksamheten numera tillhör olika förvaltningar.

Måluppfyllelse

Kund
Målsättningen är att Nöjdkundindex ska uppgå till 90% och att kunderna ska få god kännedom om Landstingsservices utbud och tjänster. Under 2011 kommer Landstingsservice genomföra en nöjdkundenkät.

Personal
Målsättningen är att Nöjdmedarbetarindex ska uppgå till 75% och att antalet närvarodagar ska vara minst 95%. Under 2011 kommer Landstingsservice genomföra en intern medarbetarenkät.

Närvarodagarna är 95,3% för perioden januari-augusti 2011, vilket är en förbättring mot samma period 2010 med 1,0%. Målet är för närvarande uppfyllt.

Ekonomi
Målsättningen är att Resultatindex (RI) ska uppgå till minst 1,0. Det innebär att kostnader och intäkter ska vara minst i balans. Avkastningskravet för året på 1,0 Mkr gör att RI måste överstigas med minst 0,4%. Dessutom ska Landstingsservice bevisa kostnadseffektivitet genom besparingar i samverkan med Hälso- och sjukvården.

RI uppgår till 1,02 för perioden januari-augusti, målet är följaktligen uppfyllt för närvarande.

Utveckling
I samband med Landstingsservice omorganisation kommer funktionen projekt och utveckling kartlägga och anpassa förvaltningens processer och ledningssystem. Målsättningen är att detta arbete ska vara slutfört till årsskiftet 2011/2012.

Anders Roos
Förvaltningschef
Landstingsservice

Kultur- och bildningsnämnd

Kultur- och bildningsförvaltningen

Måluppfyllelse

Kultur- och bildningsförvaltningen räknar med att uppfylla de mål som återfinns i verksamhetsplanen för 2011.

Viktiga händelser under året

From årsskiftet är de två skol- respektive kulturnämnderna sammanslagna till en gemensam Kultur- och bildningsnämnd (KBN). En ny förvaltningschef har rekryterats.

Nuvarande styrdokument Landstinget och kulturen Vision och mål 2005-2012 ska ersättas av ett nytt dokument till 2013.

Regeringen har beslutat införa **en ny samverkansmodell** som ska stärka dialogen mellan kommun, landsting/region och stat och det fria kulturlivet. Modellen ska medge regionala skillnader. Kultur- och bildningsnämnden ansvarar för att ta fram planen. En parlamentarisk styrgrupp med representanter från landstinget, stiftelserna och Region Dalarna leder arbetet. Landstingets kulturverksamheter har efter genre tagit fram prioriteringsområden för Dalarnas regionala kulturplan. Planen ska tas fram i samverkan med länets kommuner och en dialog pågår om hur en sådan samverkan ska se ut mellan landstinget och respektive kommun i länet.

Länsbibliotek Dalarna genomförde i maj en första barnboksfestival, **Läsfrestivalen**, med inbjudna nationella barnboksförfattare. Projektet är ett samarrangemang med Svenska barnboksakademin, Falu statsbibliotek och reklambyrån Cirkus Grön. Planen är att denna festival ska bli årligen återkommande.

Mora folkhögskola har startat en distansutbildning inom IT för personer med kognitiva funktionsnedsättningar **Anpassad IT i vardagen** med stöd från FBR. Renoveringen av skolans elevhem, Masen och Kullan, har färdigställts.

Dans i Dalarna genomförde i maj den 24:e upplagan av **Stora Daldansen** och för andra året i rad i Falun, där bl a en internationell balettävling ingår. I samarbete med Region Värmland och Falu kommun har man genomfört ett feriearbetsprojekt **Drömsommarjobbet** i dans, som förhoppningsvis kan få en fortsättning nästa år.

Scenkonst Dalarna har under sommaren förberett ett samverkansprojekt mellan Scenkonst Dalarna, LT och Riksteatern för **att stärka barnkulturen i länet**. Projektets fokusområden kommer vara samordning, utbildning, tillgänglighet och barns och ungas inflytande. Projektet ska stärka Ung Kultur Dalarnas nätverk och omfatta kultur för, av med och om barn och unga oavsett genre. Beslut om projektets genomförande kommer under 2011.

Länskonst Dalarna Två konstnärer från Tucson i USA inbjöds att komma till Sverige som **Artists in Residence** för att mötas kring amerikansk och svensk konst och kulturliv och låta dem prova på olika tryckteknikker på konstgrafiska verkstaden i Orsa. Ett arbete pågår för att utveckla **konstarenor för barn** runt om i länet. Viktig aktör som samtalspartner för detta är Avesta Art.

Konstarkivet, Film i Dalarna och Länskonst Dalarna arbetar gemensamt med en satsning på konstfilm. Under våren har den mellan Gävleborg, Uppsala och Dalarna ambulerande **konstfilmsfestivalen** planerats. Festivalen 2011ägde rum i Magasinet Falun där bl a konststuderande från Brunnsviks folkhögskola deltog.

Musikkonservatoriet har **ansökt om 2-åriga utbildningar** i KU Musik och KU Dans med start höstterminen 2012. Besked väntas i januari 2012. Den 1-5 juni genomfördes **Europeiska stråklärarförbundets kongress** med Musikkonservatoriet som värd. Deltagare från 21 länder fick under fem dagar uppleva både den traditionella, västerländska stråkmusiken och den svenska folkmusiken med tonvikt på Dalarna.

Malungs folkhögskola har fått beviljad sin ansökan till Internationella Programkontoret om att bli **en EU-ambassadörskola**. Långkursen i folklig dans har fått läggas ned pga bristande elevunderlag. I stället försöker man hitta **nya former att erbjuda folklig dans** genom kortkurser, seminarier och workshops.

Fornby folkhögskola Lärargruppen har genomfört ett ambitiöst arbete med ”**Folkbildningens vägval och vilja**”, ett arbetsmaterial från FBR inför en ny folkbildningproposition. Arbetet blir samtidigt en vikt del i utvecklingen av Fornbys framtidsstrategier. Ett offentligt seminarium om folkhögskolan och framtiden är planerat till den 5 oktober.

Mentalvårdsmuseet 2012 är det **100 år** sedan Säters sjukhus öppnades. Förberedelser pågår inför jubileumsåret. **Årets sommarsäsong** sträckte sig från 28/6 - 15/8. Antalet genomförda visningar var 80 st, till vilka det sammantaget kom 1156 personer. Besöksstatistiken för de två föregående somrarna visar på en ökande trend i antalet sommarbesökare. **Gruvhospitalet** har under perioden setts av uppskattningsvis 38 000 personer.

Film i Dalarna samarbetar med studieförbundet Bilda och Klippan i Borlänge för att tillsammans **skapa ett filmprojekt, som vänder sig till unga kvinnor** med psykisk ohälsa och med olika kulturella bakgrunder. Det har resulterat i en ansökan om ekonomiskt stöd från Allmänna Arvsfonden. Film i Dalarna kommer vara en resurs i Falu kommuns arbete med att skapa en kreativ miljö, som på sikt ska fungera som **en företagsinkubator med inriktning på media.** Detta sker i dialog med Högskolan Dalarna och Stiftelsen teknikdalen.

Vid halvårsskiftet övergick personal och drift för naturbruksgymnasiet i Älvdalen till bolaget *Älvdalens utbildningscentrum AB*. I samband med det kommer Landstinget Dalarna samt Älvdalens kommun att kvarstå som huvudman för årskurs 2 och 3 då dessa påbörjade sin utbildning i det ”gamla” programmet.

Uppföljning besparingsåtgärder

Kultur- och bildningsförvaltningen har enligt LF budgetbeslut en besparing om 800 000 kr under 2011. Besparingen har fördelats över hela förvaltningen enl beslut i KBN Till denna besparing tillkom i februari ett avkastningskrav på 500 000 kr i enlighet med föreslagen åtgärdsplan. Utöver detta har det tillkommit ytterligare besparingskrav i form av t ex halvering av utbildningsbudgeten, inköpsstopp samt återhållsamhet vid representation. En halvering av utbildningsbudgeten innebär inom förvaltningen en ytterligare besparing på ca 300 000 kr.

Ekonomi

Resultaträkning	2011 08			2010
(mkr)	Ack Utfall	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	85,2	114,1	113,4	131,7
Kostnader	-168,1	-242,7	-241,6	-255,6
varav personalkostnader	-60,1	-84,5	-84,3	-100,8
varav omställningskostnader	-0,2	-0,7	0	0
Varav konstnärlig utsmyckning drift	-0,3	-0,4	0	-0,4
Verksamhetens resultat	-82,9	-128,6	-128,2	-123,9
Lanstingsbidrag	85,5	128,3	128,3	125,1
Över-/underskott	**2,6**	**-0,3**	**0,1**	**1,1**

Investering	2011		
(mkr)	Ack Utfall	Prognos	Budget
A01 Årets investering	-4,2	-5,9	-6,2

Under sommaren har semesterlöner tagits ut. Intjänade uppehållslöner går också ut under sommaren. Lärarpersonal med uppehållslön, anställda vid Älvdalens utbildnings-centrum AB, fick sin julilön och delar av augustilönen utbetald via landstinget då uppehållslönen intjänades under föregående läsår. Förvaltningen har viss sjukskrivning samt vakanta tjänster som gör att personalkostnaderna nu är lägre än budget. Under hösten kommer semester- och uppehållslöner om uppskattningsvis ca 1,5 mkr netto att intjänas.

Jämfört med resultatet 2010 har både prognos och budget en lägre omslutning vilket beror på att naturbruksgymnasiet i Älvdalen övergår till bolagsform och därför redovisar enbart ett halvår. Kvar inom landstinget återfinns interkommunal ersättning för 156 elever i årskurs 2 och 3 motsvarande ca 13 Mkr.

Innan hänsyn tas till den konstnärliga utsmyckningens driftkostnader samt omställningskostnader för naturbruksgymnasiet i Älvdalens och för Musikkonservatoriets dansarutbildning klarar förvaltningen det besparingskrav om 0,8 mkr som fastställts. Trots besparingskrav för alla enheter visar dock förvaltningen totalt ett underskott om 0,3 mkr efter att hänsyn tagits till tidigare nämnda kostnader.

Från och med 1 juli övergick verksamheten vid naturbruksgymnasiet till Älvdalens Utbildningscentrum AB. Arbetet med att överföra personal, drift och anläggningar är färdigställd. En anställd valde att inte följa med till det nya bolaget och återfinns som omställningskostnader om ca 200 tkr vid centralt kansli. De internatmoduler som återfinns vid Naturbruksgymnasiet i Älvdalen har sagts upp. Uppsägningstiden löper till sista juli 2012 och Kultur- och bildningsnämnden betalar hyra så länge Landstingsfastigheter inte finner en annan hyresgäst. Hyreskostnaden för hösten uppgår till drygt 400 tkr.

Omställningskostnaderna om 0,1 mkr vid Musikkonservatoriet beror på att KU dans ställts in på grund av för få elever. Skolan har inga personalkostnader under höstterminen för utbildningen men prognostiserar däremot i nuläget med fulla hyreskostnader då Landstingsfastigheter ännu inte givit andra signaler. Skolan hade 35 sökande till höstens spetsutbildning i musik varav 25 stycken antagits, vilka är de som dök upp till audition. Av dem är 21 stycken kvar i utbildning. Skolan annonserar fortsatt om lediga platser.

Eftersom hela den konstnärliga utsmyckningens ram ingår i investeringsutrymmet under 2011 saknas landstingsbidrag i Kultur- och bildningsnämndens anslag vilket ger ett underskott i resultaträkningen.

I tabellen nedan ,som visar resultat och prognos per verksamhetsområde, återfinns för tydlighetens skull två resultat. Ett före den konstnärliga utsmyckningen driftkostnader samt omställningskostnader vid naturbruksgymnasiet och Musikkonservatoriet och ett efter.

Verksamhets-område (mkr)	Ack utfall	Prognos 2011	Resultat 2010
Fornby fhsk	0,8	0,1	0,3
Mora fhsk	1,8	0,4	0
Malungs fhsk	1,0	0	0
	-2,1	-1,6	-1,3
Musikkonservatoriet	0,2	-0,2	0,2
Folkrörelser och studieförbund	0,1	0	0,1
Interkommunal ersättning –fhsk	-0,1	0	0,3
Film i Dalarna	0,1	0,1	0,1
Länsbibliotek Dalarna	0,3	0,1	0
Mentalvårdsmuseet	0,2	0,1	0,2
Stiftelser och bidrag	0,3	0	0
Konsulenter	0,3	0,3	0,1
Kansli inkl konstarkiv oförutsett samt nämnden	1,0	1,5	1,6
Prelbokn löneökning april-aug	-0,6	0	0
Ankomstregistrerade fakturor	-0,3	0	0
Resultat innan konstnärlig utsmyckning drift samt omställningskostn	**2,9**	**0,8**	**1,6**
Konstnärlig utsmyckning drift	-0,3	-0,4	-0,4
Omställning Nb Älvdalen	-0,2	-0,6	0
Inställd KU Dans	0	-0,1	0
Resultat	**2,6**	**-0,3**	**1,1**

Investeringar (mkr)	Prognos	Budget	Avvikelse
Övriga investeringar	-4,2	-4,5	0,3
Konstnärlig utsmyckning inkl drift	-1,7	-1,7	0
Summa	-5,9	-6,2	0,3

Förvaltningen beräknar inte att nyttja hela investeringsramen för 2011.

Personal

	2011	2010	2009
Faktiska årsarbetare	127,49	195,25	199,04
Antal anställda	156	229	239

OBS Älvdalens siffror 31(2011 finns inte med eftersom anställningarna är avslutade)

Faktiska årsarbetare och antal anställda mäts periodens sista dag

	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Arbetad tid timmar, alla	196 973	210 978	212 065
- varav timanställda	3 290	2 832	3 613
- varav mertid/övertid samtlig personal*	2 828	3 532	4 763

** Preliminära värden för innevarande år.*

OBS här ingår arbetad tid för Älvdalen eftersom siffrorna hämtas 31/7

Definitioner:

Antal anställda *definieras som antalet personer, vilka innehar en anställning.*

Faktiska årsarbetare *beräknas som antal anställda x anställningens sysselsättningsgrad minus tjänstledigheter utan lön, sjukledigheter > 14 dagar och grund-/vidareutbildning med lön.*

Arbetad tid. *Antal arbetade timmar för samtliga anställda. Inhyrd personals arbetade tid ingår ej.*

Helårsekvivalent*. En helårsekvivalent är lika med 1 700 arbetade timmar.*

Valda personal-kostnader (mkr)	2011 Prognos	2011 Budget	2010 Resultat
Löner exkl. sociala avg.	-58,6	-58,5	-69,5
Inhyrd personal	-0,1	-0,1	-0,1

Den, i jämförelse med 2010, lägre lönekostnaden beror till största del på bolagisering av Naturbruksgymnasiet vid Älvdalen.

Sjukfrånvaro	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid	2,3	3,2	2,8
Antal sjukdagar/anställd	4,2	6,8	6,2

OBS Älvdalen ingår inte fullt ut i siffrorna för 2011

Jämfört med samma period föregående år har sjukfrånvaron minskat inom kultur- och bildningsförvaltningen.

Verksamhetsstatistik - kultur

Nyckeltal	Ack 2011	2010	2009
Film i Dalarna			
Tekniklån	39	75	39
-varav växthusprojekt	17	44	32
Produktionsstöd			
-Dokumentär	34	16	13
-Kortfilm	12	13	7
-Växthus	25	51	24
Länsbibliotek			
Antal fjärrlån	3 012	4 330	4 950
Antal depositioner	60	83	111
Antal arrangemang	62	83	67
Antal deltagare på arrangemang	3 946	1 491	1 432
Konsulentbesök för dialog och rådgivning	65	48	57
Mentalvårdsmuseet			
Antal besökare *Mentalvårdsmuseet	Redovisas i december	3 600	3 750

Verksamhetsstatistik - skola

Nyckeltal	Prognos 2011	Bokslut 2010	Bokslut 2009
Deltagarveckor (folkhögskolor) *Varav statsbidragsberättigat*	*17 232* *16 763*	18 199 *16 763*	17 723 *16 763*
Elevveckor (gymnasieskolan)	8.482	13 458	14 217
Elevveckor (uppdrag genomfört vt)	51	58	108
1,5 sökande per utbildningsplats	Målet uppfyllt	Målet uppfyllt på Musikkons. och alla fhsk	
Andel studerande som fullföljer sin utbildning uppgår till 85%	Fhsk och Muk uppfyllt. Nb redovisar i november	Målet uppfyllt	
Antal initiativ som förbättrar möjligheter till livslångt lärande/ vidare studier/arbete för de studerande	3 var på Fornby och Malungs fhsk	Målet uppfyllt på 2 av 3 fhsk	

Malin Lagergren
Förvaltningschef
Kultur- och bildningsnämnd

Tandvårdsnämnden augusti 2011

Tandvårdsförvaltningen

Måluppfyllelse

Graden av måluppfyllelse inom Folktandvården mäts kontinuerligt och följs upp månad för månad. Målen är huvudsakligen formulerade som nyckeltal som i sin tur skall spegla träffsäkerheten av genomförda aktiviteter i upprättad verksamhetsplan. Nyckeltalen uppdateras fortlöpande och underliggande data hämtas ur befintliga datasystem via sökverktyget Di-Diver.. Vår bedömning är att målen för utvecklingen av barn och ungdomars tandhälsa kommer att uppnås. Detsamma gäller utvecklingen av de äldres tandhälsa och den verksamhet för vilken Folktandvården är kontrakterad gentemot Beställarenheten. Glädjande är att sjukfrånvaron närmar sig målet om 14 dagar per anställd och år. Antalet utbildningsdagar totalt förväntas nå budgeterad nivå. Målen för allmäntandvården förväntas utifrån periodens utfall uppnås trots vissa kvarvarande vakanser och uppenbara svårigheter att rekrytera tandläkare. Observeras skall dock att resursförbrukningen av arbetad tid per behandlad patient tendera att öka, något som inom vuxentandvården är en konsekvens av det nya tandvårdsstödet medan det inom barn- och ungdomstandvården mera är ett uttryck för generationsväxlingen bland tandläkare och tandhygienister. Den erbjudna patienttiden i form av debiterbar tid minskar då administrationen till följd av tandvårdsstödet och nya redovisningskrav ökar. Specialisttandvården bedöms klara sitt vårdåtagande gentemot patienterna, men kommer att ha svårt att samtidigt utbilda allmäntandvården och bedriva FoU verksamhet inom givna ramar. Även den tandtekniska verksamheten förväntas nå de mål, såväl verksamhetsmässiga som ekonomiska, som satts upp för verksamhetsåret 2011

Viktiga händelser under året

Tandvårdens regelverk utvecklas hela tiden utifrån ett synsätt baserat på konkurrens mellan privata och offentliga vårdgivare på lika villkor. Allt större krav ställs på den offentliga tandvården att redovisa sina kostnader på ett konkurrensneutralt sätt. Av detta skäl har ett omfattande arbete inletts såväl nationellt som lokalt i Dalarna för att leva upp till dessa krav. Då regelverket framtvingar ett marknadsmässigt och företagsekonomiskt synsätt kan inte detta i nuläget ifrågasättas. Förutsättningar måste därför utvecklas inom respektive landsting som tillgodoser uppsatta krav, förutsättningar som vanligtvis inte omfattar övrig landstingsverksamhet med andra förutsättningar i ett koncernperspektiv. Av detta skäl har vissa landsting valt att bolagisera sin tandvård medan man i Dalarna valt en förvaltningsmodell där verksamheten skall bedrivas och redovisas under bolagsliknade former. Denna process har påbörjats och måste tydliggöras utifrån vilken avsikt och hur långt man är beredd att gå för att ge Folktandvården Dalarna en större frihetsgrad utifrån regelverkets intentioner och ett koncernperspektiv. Detta är den i särklass viktigaste utmaningen vi nu har och det är viktigt att Folktandvården ges en rimlig möjlighet att kunna konkurrera med andra tandvårdsproducenter på en tandvårdsmarknad. Om så inte blir fallet kommer landstinget Dalarna ej längre kunna bedriva en framgångsrik tandvård i egen regi och därmed inte klara sitt planeringsansvar för all tandvård.

Dagens tandvårdsstöd är komplicerat och detaljerat, något som kräver mycket administration. Komplexiteten i stödet kräver ett bra stöd från Försäkringskassan, något som i vissa delar saknats. Då regelverket kan tolkas olika från Försäkringskassan, TLV (tandvårds- och läkemedelsverket) och berörda vårdgivare finns alltid en risk att debiterad vård inte ersätts vilket också leder till att felaktiga kostnadsförslag uppkommer. Detta leder i sin tur till ett misstroende från patienternas sida och också till en stor frustration hos vårdgivarna.

Folktandvårdens ledningssystem tillämpas nu i skarp drift och utvecklingen av systemet sker via interna revisioner. Detta arbete är nödvändigt utifrån gällande krav på hälso- och sjukvård inkl tandvård och arbetet förväntas ge långsiktiga positiva effekter och en grundläggande ordning och reda i arbetet med såväl kvalitet, säkerhet, arbetsmiljö och miljö.

Ett nationellt arbete har påbörjats för att ta fram en enhetlig modell för redovisning av respektive Folktandvårdsorganisations kostnader och intäkter. Detta är ett initiativ från SKL och en följd av bl a Konkurrensverkets rapport där man kräver en helt annan redovisning än vad som idag är möjlig inom ramen för hur landstingsverksamhet normalt sett redovisas. Detta mycket omfattande arbete har påbörjats och skall vara klart inför 2012 års verksamhet. Det handlar om att hitta lösningar kring hantering av eget kapital inom tandvården, särredovisning av kostnader för anslagsfinansierad verksamhet i förhållande till externt finansierad verksamhet samt inte minst en beskrivning av hur momsen hanteras. Folktandvården skall inte längre få göra avdrag för ingående moms vilket i avsevärd omfattning ökar Folktandvårdens kostnader. Samtidigt får landstinget fortfarande tillgodogöra sig denna moms varför det blir ett 0-summespel för landstinget Dalarna. Lösningen på denna problematik måste rimlighen innebära både ett ökat anslag till tandvårdsnämnden för den anslagsfinansierade verksamhet man ansvarar för och en höjning av taxan för vuxentandvård motsvarande moms nackdelen.

Vid månadsskiftet januari-februari infördes Frisktandvårdskonceptet enligt den nationellt beslutade modellen i Dalarna. Detta arbete har medfört omfattande arbete för att anpassa konceptet till våra it-system samtidigt som utbildningsinsatser till verksamheten gällande modellen varit rikligt förekommande. Kostnader har därmed uppkommit som vi måste balansera i årets resultat.

Uppföljning besparingsåtgärder

Folktandvården har genom sin verksamhetsplaneringsmodell baserad på nyckeltal goda möjligheter att ställa om verksamheten utifrån nya förutsättningar. Årets sparbeting i form av ett avkastningskrav kommer att klaras genom viss återhållsamhet på kostnadssidan, ökade intäkter och genom att en klinik avvecklats under året. Vi kalkylerar inte med någon större intäktsökning då allt flera unga och mindre erfarna tandläkare anställts. Detta kommer att kortsiktigt påverka intäktsflödet negativt varför stor återhållsamhet på

kostnadssidan måste gälla. Ingen höjning av nu gällande tandvårdstaxa planeras för detta verksamhetsår då höjning gjordes per 2010-11-01. Däremot måste diskussion föras under detta år kring en höjning av tandvårdstaxan av skäl som beskrivits utifrån momsproblematiken. Detta i kombination med ett tandvårdsstöd under ständig utveckling och utökad administrativ börda, generationsväxling bland personal m m kommer att påverka intäkterna i olika omfattning och utgör bakgrundsfaktorer till att intäkterna inte kommer att öka i den omfattning som kalkylerats. Utbildningsinsatser måste kontinuerligt genomföras och nu gällande teknikstöd samt redovisningsrutiner utvecklas ytterligare för att klara de redovisningskrav som föreslås gälla för tandvården under 2012. I vilken omfattning översynen av nuvarande tandvårdsstöd och det tillhörande allmänna regelverket kommer att påverka Folktandvårdens ekonomi och verksamhet är i dagsläget osäkert.

Ekonomi

Resultat-räkning	**2011**			**2010**
(mkr)	**Ack utfall**	**Prognos**	**Budget**	**Resultat**
Intäkter	124,2	193,0	195,0	189,0
Kostnader	-217,5	-349,1	-352,6	-344,9
varav personal-kostnader	*-143,1*	*-223,5*	*-223,5*	*-219,4*
Verksamhetens resultat	-93,3	-156,1	-157,6	-155,9
Landstingsbidrag	105,1	157,6	156,7	156,7
Över/ Underskott	11,8	1,5	1,0	0,8
Årets investering	2,8	7,6	7,6	6,6

Landstingsersättningen totalt för 2011 är i stort sett oförändrad jämfört med 2010 genom att den årliga uppräkningen reducerats till 1,7 % och justering gjorts utifrån ändrade arbetsgivaravgifter. Mot denna bakgrund, ökade lönekostnader p g a 2011 års löneöversyn och den osäkerhet som fortfarande råder p g a nuvarande och kommande reviderat tandvårdsstöd samt vad avser ekonomiska effekter svårbedömt nytt tandvårdsstöd, prognostiseras ett överskott i förhållande till budget motsvarande 1,5 Mkr. Även om detta resultat är osäkert bedöms ändå möjligheterna till att uppnå ovan nämnt resultat som goda. Personalkostnaderna prognostiseras öka under året motsvarande ca 4 Mkr p g a genomförda och pågående löneöversynsförhandlingar, men då antalet anställda inte förväntas öka i nämnvärd omfattning, kommer den totala personalkostnaden sannolikt att kunna hanteras inom budget. Intäkterna förväntas som tidigare nämnts inte öka i den omfattning som kalkylerats även om årets intäkter förväntas överstiga fjolårets med ca 4 Mkr. Orsaken till detta är som tidigare nämnts den generationsväxling som pågår inom Folktandvården Dalarna samt störningar i produktionen p g a gällande tandvårdsstöd. Det nya tandvårdsstödet gör det möjligt för allt flera att erhålla mera högkvalitativ tandvård till rimligare kostnad, vilket gör att allt flera protetiska tjänster utförs och stor efterfrågan av protetiska tjänster uppkommit. När protetisk vård skall utföras krävs yrkeserfarenhet och att vården kan utföras på ett kostnadseffektivt sätt, krav som den nyutexaminerade tandläkaren har svårt att leva upp till. Behandlingarna tar längre tid ur både ett vårdmässigt och administrativt perspektiv vilket påverkar patient genomströmningen negativt. Då Folktandvården Dalarna har en i ett nationellt perspektiv låg tandvårdstaxa har denna också bidragit till att minska kostnadseffekterna för patienterna. Detta är positivt men samtidigt innebär detta stora krav på produktivitet och effektivitet, krav som mindre erfarna medarbetare har svårt att leva upp till. Därför kan inte en höjning av tandvårdstaxan på sikt uteslutas för att klara kostnadsutvecklingen inom vuxentandvården, en verksamhet som inte får subventioneras. Ökade personalkostnader men också en ökad kostnadsutveckling gällande tandtekniska underleverantörstjänster, material m m motiverar ett sådant beslut. Det finns således flera skäl som talar för att en taxehöjning måste göras inför kommande verksamhetsår, De övriga kostnaderna kommer i reella termer att öka kraftigt i Folktandvårdens redovisade driftskostnader per verksamhet då samtliga fria nyttigheter tagits bort och lagts som en driftskostnad i verksamheten utifrån nya redovisningskrav. På årsbasis kommer dock de övriga kostnaderna att kunna hållas på en sådan nivå att lagd budget kan balanseras.. Det finns därför flera samverkande faktorer som kommer att påverka Folktandvården Dalarnas resultat för verksamhetsåret 2011.

Verksamhets-område (mkr)	**Prognos**	**Avvikelse%**	**Resultat 2010**
Specialisttandvård	-1,0		2,0
Allmäntandvård	0,1		3,2
Sjukhustandvård	0,1		0,2
Tandteknisk verksamhet	0,1		0,2
Övrig verksamhet	2,2		-4,8
Summa	1,5		0,8

Specialisttandvårdens prognostiserade resultat påverkas till stor del av rådande bemannings situation. Samtidigt som nya specialister anställts så kommer vakanserna inom den anslagsfinansierade delen av specialisttandvården att påverka det ekonomiska resultatet i positiv riktning. Trots detta prognostiseras ett underskott för specialisttandvården i förhållande till budget. Detta är i första hand en konsekvens av att verksamheten tillförts kostnader som tidigare var att betrakta som fria nyttigheter i ett koncernperspektiv. Samma orsak kan anföras som orsak till att allmäntandvården i år sannolikt endast når ett 0-resultat.Tidigare problem kopplade till tandvårdsstödet är till stora delar lösta även om den utökade administrationen alltjämt är omfattande. Fortfarande råder också viss oklarhet kring hur patienter skall debiteras för utförd vård inom ramen för högkostnadsskyddet. I avvaktan på att referenspriser och särskilda åtgärder fastställs för specialisttandvård får vi leva med detta problem. Denna osäkerhet leder till en ökad administration vilken i sin tur medför att vårdtid går förlorad med förlorade intäkter som följd. Vi kan dock konstatera att man i allt större omfattning börjat hitta formerna för verksamheten och årets resultat kommer förhoppningsvis att vara i paritet med fjolårets. Inom sjukhustandvården gäller delvis samma sak, men här

är det prognostiserade resultatet också en konsekvens av osäkerhet kring vilken verksamhet Beställarenheten är villig att betala för i relation till det allmänna tandvårdsstödets gränsdragningsproblematik. Inom allmäntandvården pågår en omfattande generationsväxling. Äldre erfarna kollegor som går i pension ersätts med unga med mindre erfarenhet och för dessa kan inte samma intäktskrav gälla. Vårdtiderna ökar som en konsekvens av detta men också p g a en utökad administrativ börda, vilket medför att intäkterna inte kommer att öka i önskvärd omfattning.

Investeringar (mkr)	Prognos	Budget	Avvikelse
Fastigheter	0	0	0
IT-utrustning	0	0	0
Övriga investeringar	7,6	7,6	0
Summa	7,6	7,6	0

För verksamhetsåret har tandvårdsnämnden beviljats ett investeringsutrymme om 7.6 Mkr primärt. Detta utrymme är något lågt i förhållande till tänkta investeringar men genom avveckling av verksamhet kommer vi att klara våra planerade investeringar inom angivet utrymme. Vi avser dock att ta upp diskussioner om alternativa finansieringsformer under året för att på detta sätt utreda möjligheten till att klara vårt långsiktiga investeringsbehov.

Personal

	2011	2010	2009
Faktiska årsarbetare	462	462	481
Antal anställda	496	498	521

Faktiska årsarbetare och antal anställda mäts periodens sista dag

	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Arbetad tid timmar, alla	439108	438299	439525
- varav timanställda	5099	2590	4626
- varav mertid/övertid samtlig personal*	3459	4217	5852

- *Preliminära värden för innevarande år.*

Definitioner

Antal anställda *definieras som antalet personer, vilka innehar en anställning.*

Faktiska årsarbetare *beräknas som antal anställda x anställningens sysselsättningsgrad minus tjänstledigheter utan lön, sjuklediglheter > 14 dagar och grund-/vidareutbildning med lön.*

Arbetad tid. *Antal arbetade timmar för samtliga anställda. Inhyrd personals arbetade tid ingår ej.*

Arbetad tid under jour och beredskap för läkare samt mertid/övertid för samtlig personal är preliminära siffror för innevarande år. Alla rapporter har inte hunnit inregistreras när tabellens siffror hämtas.

Helårsekvivalent*. En helårsekvivalent är lika med 1700 arbetade timmar.*

Valda personal-kostnader	2011		2010
(mkr)	Prognos	Budget	Resultat
Löner exkl sociala avg	-149,0	-149,5	-146,7
Inhyrd personal	0	0	0

Antalet anställda har under många år minskat kontinuerligt för att nu plana ut. Vi är i år två tandläkare, en tandhygienist samt två tandsköterskor färre efter augusti månads utgång jämfört med motsvarande tidpunkt under fjolåret. En förklaring till detta är att några tandläkare, som varit klinikchefer, gått i pension och ersatts av nya chefer med administrativ bakgrund. Den minskning av antalet chefer som påbörjats har tillfälligt avbrutits då det varit svårt att rekrytera chefer till stora chefsområden i kombination med vår ambition att samtidigt försöka bredda rekryteringsbasen genom att göra chefsuppdraget professionsoberoende. Vi har fortfarande ca 10 öppna tandläkarvakanser som vi inte lyckats fylla, samtliga distriktstandläkartjänster, medan inga påtagliga vakanser föreligger vare sig vad gäller tandhygienister eller tandsköterskor. För tillfället har vi två tandhygiensittjänster samt två tandskötersketjänster vakanta men hyser gott hopp om att kunna bemanna dessa.

Tidigare har vi genom att arbeta i team klarat av att hantera fortsatta vakanser gällande tandläkartjänster genom en samtidig ökning av antalet tandhygienister. Den trenden är nu bruten och antalet tandhygienister ökar intet. Vi genomgår en kraftig generationsväxling inom tandläkarkåren som ställer oss inför stora utmaningar. Äldre och erfarna medarbetare ersätts av yngre och relativt oerfarna. Detta syns även i antalet debiterbara erbjudna tandläkartimmar inom såväl barn- som vuxentandvården eftersom yngre och oerfarna medarbetare tar längre tid på sig för de insatser som behövs inom vården. Den långsiktiga försörjningen av specialisttandläkare tryggas genom de uppdragsutbildningar som pågår och finansieras i egen regi, något som påverkar specialisttandvårdens ekonomi negativt. Förstärkta insatser kommer att krävas för att hålla en hög takt i återbesättningen av distriktstandläkartjänster och ytterligare rekryteringsinsatser i bl a utlandet kommer att göras under hösten.

Glädjande är också att minskningen av uttag av övertid och fyllnadstid fortsätter ned samt även sjukfrånvaron som stadigt minskar. Det betyder att allt flera av våra anställda kan arbeta en normal veckoarbetstid vilket främjar en god arbetsmiljö. En bra arbetsmiljö är i nästa steg en förutsättning för minskad sjukfrånvaro.

Det är i denna del viktigt att vi arbetar aktivt för att behålla den lägre andelen långa sjukfall. Vi har infört sjuk & friskanmälan via företagshälsovården för att stödja sjuka medarbetare i ett tidigt skede för att ytterligare minska vår sjukfrånvaro. Vi kommer därmed även fortsättningsvis att investera i systematiskt arbetsmiljöarbete etc i en hög ambition att minska sjukfrånvaron och förhoppningsvis nå uppsatt mål för densamma.

Utgifterna för hälsofrämjande insatser ligger enligt plan där vi nu, efter varje hälsoprofilundersökning, sätter in aktiva insatser utifrån identifierade prioriteringsområden. Det finns en tydlig plan med aktiviteter som vi följer.

Sjukfrånvaro	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid	3,88	4,14	5,09
Antal sjukdagar/anställd	8	9,26	10,94

Vi har gjort kraftiga satsningar på förebyggande arbete i samarbete med Företagshälsan inom ramen för sjuk och frisk anmälan samtidigt som vi fokuserat på de längre sjukdomsfallen.

Verksamhetsstatistik

Nyckeltal	Ack 2011	Progn	Budget	2010	2009
Patienter Allm.tandv					
Totalt antal barn 0-2 år	7100	7100	7100	7500	7600
Totalt antal barn 3-19 år	52800	52800	52800	53500	54740
Behandl. Patienter 3-19 år	23721	39600	39600	40513	41694
Tot antal vuxna patienter	97500	97500	97500	97000	98626
Färdigbehand-lade vuxna	24026	36500	37000	37214	40664
Akut avslutade vuxna	14015	20000	20000	21009	21656
Partiellt beh vuxna	6854	9500	9600	10225	10964
Totalt beh vuxna	**44895**	**66000**	**66600**	**68448**	**73284**
Prestationer Allm.tandv					
Erbjudna tdl tim, barn	12021	18100	17700	17670	18158
Erbjudna hyg tim, barn	12126	18500	19100	19013	18570
Erbjudna tsk tim, barn	4260	6700	6900	6839	6616
Tot erbjudna tim, barn	**28407**	**43300**	**43700**	**43522**	**43344**
Erbjudna tdl tim, vuxna	42096	63000	66000	63408	66588
Erbjudna hyg tim, vuxna	29084	43000	480000	47351	48221
Erbjudna tsk tim, vuxna	650	1100	1000	989	1566
Tot erbjudna tim, vuxna	**71830**	**107100**	**115000**	**111748**	**111423**
Tot erbj tim barn/vuxna	**100237**	**154400**	**158700**	**155270**	**155939**

Allmäntandvård

Antalet ansvarsbarn 0-2 är i praktiken oförändrat medan antalet barn och ungdomar i åldersintervallet 3-19 år har minskat, -700 . Tandhälsoutvecklingen inom barn- och ungdomstandvården är fortsatt god och antalet vuxna som söker Folktandvården för sin tandvård är fortsatt hög. En viss ökning har skett av antalet patienter på kö på grund av i första hand generationsväxlingen samtidigt som antalet färdigbehandlade vuxna förväntas minska något samtidigt som antalet erbjudna vårdtimmar inom vuxentandvården förväntas minska jämfört med fjolåret. Förklaringen till att såväl antalet tandläkar- som tandhygienisttimmar minskar beror till stor del på generationsväxlingen bland tandläkare och vakanser men också på att ett antal tandhygienister haft andra arbetsuppgifter i form av exempelvis coach uppdrag i samband med införandet av frisktandvård. Inom barn- och ungdomstandvården prognostiseras ett oförändrat antal erbjudna timmar. Omfattande utbildningsinsatser har givits till nyutexaminerade tandläkare, såväl till utbildade i Sverige som utomlandsutbildade. Detta tillsammans med att erfarna kollegor handlett dessa inom ramen för sin tjänstgöring har lett till minskat antal debiterbara kliniska timmar. Andra förklaringar till att den erbjudna tiden minskat utgörs av barnledigheter och tidsåtgången för att anställa vikarier. Antalet partiellt behandlade och akuta förväntas nå samma nivå som under fjolåret även om viss risk föreligger för att allt flera patienter avstår från regelbunden tandvård av ekonomiska skäl och enbart uppsöker tandvården vid akuta besvär.

Conny Konradsson
Förvaltningschef
Tandvårdsförvaltningen

Tandvårdsnämnden

Beställarenhet för tandvård

Måluppfyllelse

Tandvårdsstödet fungerar bra. Landstinget Dalarna ligger bland de främsta i landet att nå ut till befolkningen och dessutom till en låg kostnad i förhållande till många andra landsting.

Det problem som ändå finns, är att klara målet om munvårdsutbildning till kommunal vårdpersonal. Redan i fjol hade tandhygienisterna svårt att få genomföra årliga utbildningar i flera kommuner. Man hänvisade bl.a. till personalbrist och omorganisationer och det verkar fortsätta på samma sätt i år.

Verksamheten beräknas klara övriga uppsatta mål. En fullständig redovisning av måluppfyllelsen kan göras först vid årets slut.

Viktiga händelser under året

Socialdepartementets har tagit fram ett förslag till statligt tandvårdsstöd för långtidssjuka. Detta kommer att innebära utökat ansvar för både försäkringskassan och landstingen. Ett riksdagsbeslut väntas under hösten 2011 och ikraftträdandet är planerat till den 2013-01-01.

Ekonomi

Resultat-räkning	2011			2010
(mkr)	Ack utfall	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	0,2	0,3	0,3	0,3
Kostnader	-15,7	-25,5	-25,5	-24,3
varav personal-kostnader	*-1,0*	*-1,6*	*-1,6*	*-1,5*
Verksamhetens resultat	-15,5	-25,2	-25,2	-24,0
Landstingsbidrag	16,8	25,2	25,2	24,0
Över/Underskott	1,2	0,0	0,0	0,8
Årets investering	0,0	0,0	0,0	0,0

Det ekonomiska utfallet följer budget.

Verksamhetsområde (mkr)	Prognos	Avvikelse%	Resultat 2010
Uppsökande munhälso-bedömningar	2,8	0 %	2,8
Munvårdsutbildning	0,8	0 %	0,8
Nödvändig tandvård	12,8	8 %	11,9
Tandvård som led i sjukdomsbehandling	6,4	0 %	6,4
LD Utökade tandvårdsstöd	0,6	50 %	0,4
Summa	23,4	5 %	22,3

Resultatet efter augusti är ett överskott på 1,2 mkr, men höstmånaderna brukar alltid innebära stor verksamhet i tandvården och därmed höga kostnader för tandvårdsstödet. Prognosen för 2011 är därför att vi når det uppsatta målet, en budget i balans.

Personal

Valda personal-kostnader	2011		2010
(mkr)	Prognos	Budget	Resultat
Löner exkl sociala avg	-1,1	-1,1	-1,0

Personalen består av en förvaltningschef (75 %), två assistenter (100 % + 75 %) samt två bedömningstandläkare.

Verksamhetsstatistik

Nyckeltal (8 av 12 mån)	2011	2010	2009
Utförda munhälsobedömningar	2448	2304	2118
Utförda munvårdsutbildningar	1246	1217	1805
Behandlade i Nödvändig tandvård	3195	3156	3139
Behandlade i Tandvård som led i sjukdomsbehandling	908	882	827
Behandlade i Landstinget Dalarnas utökade tandvårdsstöd	79	67	73

Verksamheten ägnas åt löpande administration av Landstingets tandvårdsstöd. Målet är att alla som ingår i personkretsen skall nås av tandvårdsstödet. Det är en grupp vars sammansättning hela tiden förändras och därför måste det utåtriktade informationsarbetet ständigt pågå.

Säter den 7 september 2011
Anna-Kari Rynoson
Förvaltningschef
Beställarenheten för tandvård

Patientnämnden

Måluppfyllelse

Vi försöker med de resurser vi har att göra oss kända bland både allmänhet och personal. Vi upplever en god respons både från patienter/anhöriga och från vårdens sida.

Genom att sprida vår statistik och ärenden till verksamheterna försöker vi skapa möjligheter till en bättre patientsäkerhet.

Viktiga händelser under året

Från 1/1 2011 så har vi en ny Patientsäkerhetslag i landet. Fler och utökade arbetsuppgifter läggs bl.a. på patientnämnderna. HSAN försvann som klagoinstans för allmänheten och har ersatts av Enskildas klagomål hos Socialstyrelsen. Vi upplever att Patientnämnden tar sig an fler ärenden efter att HSAN försvann och att inte så många ärenden hänvisas till Socialstyrelsen.

Vi har fortsatt att träffa patientsäkerhetssamordnare i länet och planerar att träffa de kvarvarande.

Vårt särskilda informationsprojekt till Medicin i Falun/ Ludvika har avslutats under våren och det återstår bara en återrapportering under hösten till deras ledningsgrupp.

Vid årets sammanträden har en chefläkare inbjudits att vara adjungerad vid sammanträdena och vi fortsätter tills alla varit med en gång och gör då en utvärdering.

Gemensamma uppdrag för alla patientnämnder i landet utökas p.g.a. behovet av sammanhållning och gemensamma riktlinjer. Ett läkemedelsprojekt pågår vid alla patientnämnder i landet under 2011, där olika problem kring läkemedel registreras på ett likartat sätt. Det första halvåret kommer sedan att sammanställas och redovisas vid Patientnämndernas gemensamma handläggardagar i sept. Resultatet kommer även att redovisas till Socialstyrelsen som vi förväntas ha ett mer utvecklat samarbete med i och med den nya Patientsäkerhetslagen.

Handläggare deltar även i arbetsgrupper på Huvudkontoret som tillsatts med anledning av Patientsäkerhetslagen.

Ekonomi

Resultat-räkning	2011			2010
(mkr)	Ack utfall	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	0,2	0,3	0,3	0,3
Kostnader	-2,4	-3,9	-4,3	-3,7
varav personal-kostnader	*-2,1*	*-3,4*	*-38*	*-3,2*
Verksamhetens resultat	-2,2	-3,6	-4,0	-3,4
Landstingsbidrag	2,7	4,0	4,0	3,3
Över/ Underskott	0,5	0,4	0,0	-0,1

Nämnden har under 2011 en budget i balans som också täcker stödpersonsverksamheten. Vi har även medel för att utöka med 1 tjänst men p.g.a. anställningsstoppet har den inte tillsatts. Det känns mer och mer angeläget att få tillsätta denna tjänst då ärendena ökar och vår utåtriktade verksamhet blir lidande på att vi inte hinner med.

Informationsmateriel kostar allt mer då vi är angelägna om att vårt material finns ute i verksamheterna. Vi skickar ständigt ut material efter förfrågan och har med oss då vi är ute i verksamheterna.

I personalkostnaderna ingår, förutom kanslipersonalen, även arvoden för förtroendevalda samt stödpersoner.

Personal

Valda personal-kostnader	2011		2010
(mkr)	Prognos	Budget	Resultat
Löner exkl sociala avg	-2,1	-2,5	-2,0

Personalsituationen är stabil och de 3,0 tjänsterna är besatta.

Verksamhetsstatistik

Nyckeltal	Ack 2011	2010	2009
Bemötande-Kommunikation-Information	173	157	158
Organisation-Regler-Resurser	271	307	245
Vård-Behandling	372	324	305
Totalt	818	788	708

Patientnämndens verksamhet fortgår planenligt.

Antal ärenden håller sig fortfarande på en hög nivå. Under de 8 första månaderna har vi haft 818 (788) ärenden. Totalt sett förra året så blev det nästan 1200 ärenden innan årets slut. I år ser det ut som det skulle kunna bli dryg 1200 ärenden. Några direkta trender har inte hunnit analyseras men de verksamheter som har många ärenden fortsätter så.

Information till nya AT-läkare sker regelbundet. Vid Högskolans sjuksköterskeprogram och KY-utbildningen till skötare har vi nu fått fäste i skolornas planer och fortsätter med den informationen. Det finns svårigheter med att få tiden att räcka till för de informationsinsatser som efterfrågas och är önskvärda, samtidigt som vi anser det mycket viktigt. Trots det har vi 2011 hunnit med 23 informationstillfällen (2010 22 tillfällen) t.o.m. augusti

Staffan Mild
Förvaltningschef
Patientnämnden Dalarna

Nämnden för kostsamverkan Mora

Kostsamverkan Mora

Verksamhet

Landstinget Dalarna och Mora kommun har bildat en gemensam nämnd med ansvar för att producera mat till patienterna vid Mora lasarett samt till vårdtagare och boende inom kommunens äldreomsorg.

Maten produceras i Aromköket, Mora lasarett, samt levereras till äldreboenden och lasarettets avdelningar. Ombyggnationen slutfördes under vårvintern och invigdes den 5:e april 2011. Samverkan startas fullt ut när samtliga kök är ombyggda vilket beräknas vara klart under början av oktober månad.

Kommunens produktionskök inom äldreomsorgen har byggts eller byggs om till mottagningskök. Följande äldreboende är berörda: Saxnäs, Spanskgården, Noretgården och Våmhus.

Personalen som arbetar i kommunens mottagningskök har övergått till anställning i landstinget fr.o.m. mars månad.

Uppföljning besparingsåtgärder

Kostsamverkan är en helt ny verksamhet vars budget har anpassats för att minimera kostnaderna. Produktionssättet är relativt kostsamt men sker enligt de kravspecifikationer som beställarna fastställt. Orsaken till att brickdukning valts av landstinget är att vården ska avlastas så långt som möjligt.

Ekonomi

Resultat-räkning	2011			2010
(mkr)	Ack utfall	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	12,1	27,1	27,1	0,1
Kostnader	-12,9	-27,1	-27,1	0,1
varav personal-kostnader	-6,2	-11,6	-11,6	*0*
Verksamhetens resultat	-0,8	0,0	0,0	0
Landstingsbidrag	0,0	0,0	0,0	0
Över/ Underskott	-0,8	0,0	0,0	0
Årets investering	-0,4	-6,2	-6,2	--

Kommentar:
Investeringarna 2011 avser inventarier, vagnar och maskiner till det nya produktionsköket vid Mora lasarett. Landstinget Dalarna har bestridit en faktura för brickdukning som uppgår till 1,4 Mkr.

Personal

	2011	2010	2009
Faktiska årsarbetare	27,46	--	--
Antal anställda	32	--	--

Antal årsarbetare och anställda mäts periodens sista dag

	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Arbetad tid timmar, alla	25.727	--	--
- varav timanställda	1.256	--	--
- varav mertid/övertid samtlig personal*	466	--	--

** Preliminära värden för innevarande år.*

Definitioner:

Antal anställda *definieras som antalet personer, vilka innehar en anställning.*

Antal årsarbetare *beräknas som antal anställda x anställningens sysselsättningsgrad. Eventuella tjänstledigheter är ej avdragna.*

Arbetad tid. *Antal arbetade timmar för samtliga anställda. Inhyrd personals arbetade tid ingår ej.*

Arbetad tid under jour och beredskap för läkare samt mertid/övertid för samtlig personal är preliminära siffror för innevarande år. Alla rapporter har inte hunnit inregistreras när tabellens siffror hämtas.

Helårsekvivalent*. En helårsekvivalent är lika med 1.700 arbetade timmar.*

Valda personal-kostnader	2011		2010
(mkr)	Prognos	Budget	Resultat
Löner exkl. sociala avg.	-8,1	-8,1	--
Inhyrd personal	0,0	--	--

Sjukfrånvaro	Ack 2011	Ack 2010	Ack 2009
Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid	7,7	--	--
Antal sjukdagar/anställd	16,5	--	--

Verksamhetsstatistik

Nyckeltal	Ack 2011	Bokslut 2010	Bokslut 2009
Antal måltider (frukost, lunch, middag)	197.900	--	--
Därav patientmåltider	161.600	--	--
Därav restaurang/café-måltider	36.300	--	--
Måltidspris patient (lunch, genomsnitt)	53,45	--	--
Måltidspris restaurang (lunch)	75,00	--	--

Kommentar:
Särredovisningen av måltidsstatistiken för förvaltningarna 82 respektive 84 påbörjades i april 2011.

Ander Roos
Förvaltningschef
Landstingsservice

Revisorerna och tjänstemannabiträde

Verksamhet

Revisorernas uppdrag är att granska om landstingets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

I granskningsarbetet stöds revisorerna av sakkunniga, dels i form av en anställd revisionschef, dels av inhyrda konsulter vilka utför huvuddelen av granskningsarbetet.

Granskningsarbetet följer en årligen fastställd revisionsplan och planeras med utgångspunkt från anvisad budget.

Viktiga händelser under året

Mot bakgrund av landstingets ekonomiska resultat och utvecklingen första delen av året har en omprioritering inom revisionsplanen ägt rum till förmån för granskningsinsatser med inriktning mot landstingets ekonomiska utveckling.

Ekonomi

Resultat-räkning	2011			2010
(mkr)	Ack utfall	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	0,1	0,0	0,0	0,0
Kostnader	-2,1	-5,8	-5,8	-5,3
varav personal-kostnader	*-1,5*	*-2.1*	*-2,1*	*-1,9*
Verksamhetens resultat	-2,0	-5,8	-5,8	-5,3
Landstingsbidrag	3,9	5,8	5,8	5,7
Över/ Underskott	1,9	0,0	0,0	0,4
Årets investering	0,0	0,0	0,0	0,0

I personalkostnaderna ingår arvoden för de förtroendevalda revisorerna.

Revisorerna beräknar att hålla sig inom anvisad budgetram.

Personal

Valda personal-kostnader	2011		2010
(mkr)	Prognos	Budget	Resultat
Löner exkl sociala avg	-1,5	-1,5	-1,4

Kjell Johansson
Förvaltningschef
Revision

Landstinget
DALARNA